

Wykaz obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków miasta Malborka.

III. Zabytki techniki, obiekty inżynieryjne.

L.P.	Adres	Obiekt	Dawna funkcja	Datowanie / ważniejsze przebudowy, modernizacje.	Materiał, technika	Ocena stanu zachowania	Rodzaj własności
1010. (1).		Kanał Juranda	kanał nawadniający, dostarczający wodę do fos miejskich, napędzający zlokalizowane nad nim młyny; dawniej zwany <i>Mühlengraben</i> – Młynówka Malborska	XIII- XIV wiek (1280-1320) / XIX wiek		dobry	komunalna
1011. (2).		most drogowy nad Nogatem (w ciągu drogi krajowe nr 22)	projekt: inżynier Robert Woronowicz; budowa: Zarząd Okręgowy Budowy Mostów z siedzibą w Płocku	18 grudnia 1949 r.	konstrukcja żelbetowa, pięcioprzęsłowa o rozpiętościach 30 + 39 + 39 + 39 + 30, dwuwspornikowa o dziewięciometrowych wspornikach i belkach zawieszonych; jezdnia o szerokości 7 m z dwoma dwumetrowymi chodnikami	dobry	państwowa
1012. (3).		wiadukt kolejowy nad ulicą Wałową		lata 80- te XIX wieku	murowany z cegły, jednoprzęsłowy	dobry	PKP S.A.

1013. (4).	Chodkiewicza nr 43	warsztat samochodowy	budynek wodociągów miejskich; na planie Malborka ukazującej stan na 1940 r. oznaczony nr 89 i opisany jako – <i>Wasserwerk</i>	około 1900-1910 r.	murowany, elewacje opracowane w cegle z detalem architektonicznym z cegły i sztucznego kamienia, artykułowane tynkowanymi płycinami; dach beczkowy kryty papą	dobry	komunalna
1014. (5).	Dworcowa	peron nr 1		około 1900 r.		bardzo dobry	PKP S.A.
1015. (6).	Dworcowa	perony nr 2 i 3		około 1900 r.		bardzo dobry	PKP S.A.
1016. (7).	Teren PKP	budynek warsztatów I	wagonownia; na planie Malborka ukazującej stan na 1940 r. oba obiekty oznaczone nr 107 i opisane jako – <i>Eisenbahnwerkstätten</i>	około 1900 r.	murowany, elewacje licowane cegłą, detal architektoniczny z cegły i tynkowanych płycin, dachy kryte papą oraz świetliki	zaniedbany	PKP S.A.
1018. (8).	Teren PKP	budynek warsztatów II	parowozownia; na planie Malborka ukazującej stan na 1940 r. oba obiekty oznaczone nr 107 i opisane jako – <i>Eisenbahnwerkstätten</i>	1 ćwierć XX wieku	murowany i tynkowany, dachy kryte papą i świetliki	zaniedbany	PKP S.A.
1019. (9).	Teren PKP	wieża ciśnień przy wagonowni		około 1900 r. / Po 1945 r.	murowana, elewacje opracowane w cegle, ze skromnym detalem architektonicznym z cegły / górna kondygnacja nadbudowana po 1945 r.	zaniedbany	PKP S.A.

1020. (10).	Teren PKP	wieża ciśnień przy parowozowni		około 1900 r.	murowana, dwie niższe kondygnacje opracowane w cegle z detalem architektonicznym z cegły, trzecia kondygnacja gładko tynkowana, dach kryty papą	zaniedbany	PKP S.A.
1021. (11).	Dworcowa nr 23	wieża ciśnień		1901 r.	Murowana i tynkowana, detal architektoniczny z cegły, tynku i sztucznego kamienia; ceramiczne pokrycie dachu	zły	PKP S.A.
1022. (12).	Grunwaldzka nr 16/17/18	budynek usługowy (klub fitness, kwaciarnia)	budynek fabryczny – fabryka cygar Loeser & Wolff / w 1933 r. fabrykę przejął Walter E. Beyer / po 1945 r. obiekt funkcjonował jako skład tytoniu	1912 r. / 2010 r.	murowany, elewacje opracowane w cegle surowej, detal architektoniczny z cegły, kształtek ceramicznych i tynku; dachy kryte szkłem i papą	dobry	Polski Tytoń S.A.
1023. (13).	Konopnickiej nr 36	budynek nieużytkowany	budynek główny w zespole Młyna Piekarskiego – <i>Bäckermühle</i> ; zwany także Młynem Górnym; pierwsza odbudowa – 1457; zniszczony przez pożar i odbudowany w gotyckiej formie w 1718 r.; w 1840 r.	XIV wiek / 1457 r. / po 1718 r. / XIX wiek / 1967 – 69 r.	murowany z cegły gotyckiej na zaprawie wapiennej gruboziarnistej, liczne uzupełnienia z różnego rodzaju cegły, w tym maszynowej, ściana szczytowa południowa w całości przemurowana z cegły maszynowej;	zaniedbany	prywatna

			wypuszczony w ręce prywatne, właścicielami byli kolejno: Edward Bäcker, Dräger i Fritz Gill; częściowo zniszczony w 1945 r.; w latach 60 – tych XX wieku zespół młyna wykorzystywany do produkcji pustaków, następnie hurtownia WPHW; od kilku lat obiekt opuszczony, sprywatyzowany		dach kryty eternitem		
1024. (14).	Konopnickiej nr 38	Bar „Młyn”	budynek gospodarczy w zespole Młyna Górnego	około 1900 r. / po 1945 r.	odkryta konstrukcja ryglowa wypełniona cegłą, elewacja szczytowa wschodnia w całości odnowiona – otynkowana; w elewacji południowej wzdłużne otynkowane pola rygla; dach kryty papą	dobry	prywatna
1025. (15)	Parkowa	dawna przepompownia ścieków		początek XX wieku	murowany, elewacja częściowo tynkowane, częściowo opracowane w cegle licowej, ze skromnym detalem architektonicznym, dach kryty papą	zaniedbany	prywatna
1026. (16).	Plac Słowiański nr 15	wieża ciśnień		1905 r. / 	cokół fundamentu kamienny, ściany	dobry	komunalna

				2003 r.	zewnątrzne z cegły ceramicznej, licowane, detal architektoniczny z cegły, sztucznego kamienia i tynku, ceramiczne pokrycie dachu / 2003 r.: gruntowna renowacja		
1027. (17).	Rakowiec nr 8	hurtownia elektryczna	rozdzielnia związana z elektrownią wodną w Rakowcu	1934-1935 r. / 1945-1946 r.	murowany, elewacje opracowane w cegle, dach kryty holenderką	dobry	prywatna
1028. (18).	Rakowiec Na Nogacie	budynek rozdzielni elektrowni Rakowiec	rozdzielnia główna związana z elektrownią wodną w Rakowcu	1934-1935 r. / 1945-1946 r.	murowany, elewacje opracowane w cegle licowej, częściowo gładko otynkowane, dach kryty holenderką	dobry	państwowa
1029. (19).	Rakowiec - Nogat	śluza elektrowni Rakowiec		1934-1935 r. / 1945-1946 r.	Śluza Rakowiec jest typową śluzą kaskady Nogatu. Na Nogacie występują cztery śluzy, w kolejności od Wisły do Zalewu Wiślanego: Biała Góra, Szonowo, Rakowiec i Michałowo. Wymiary komór śluz są takie same lub bardzo podobne. W przypadku śluzy Rakowiec wynoszą: długość 56,64 m, szerokość 9,60 m. Maksymalny spad (różnica poziomów) jest największy wśród śluz na Nogacie i wynosi 2,85 m. Wrota obsługiwane są ręcznie. Oprócz śluzy jest jaz, przy którym zlokalizowana została	dobry	państwowa

1030. (20).	Sikorskiego nr 13	zespół cukrowni malborskiej	<p>pierwsze założenie wzniesiono w latach 1880-1881 z inicjatywy władz powiatu i kapitału prywatnego, które doprowadziły do powstania spółki akcyjnej o nazwie <i>Zuckerfabrick Marienburg A.G.</i> (w dosłownym tłumaczeniu: Fabryka Cukru w Malborku Spółka Akcyjna); cukrownię wybudowały i wyposażyły firmy F. Schichaua i A. Wernicke z Elbląga na rozległej działce zlokalizowanej po wschodniej stronie drogi wylotowej z Malborka, zwanej <i>Tessendorferstraße</i></p>	1880-1881 r. / koniec XIX wieku	<p>elektrownia wodna. zwarty kompleks połączonych obiektów produkcyjnych obejmujący m.in. surownię, budynek rozdzielni, turbin i wodniarek, budynek wieży wodnej i kondensatorów oraz warsztaty elektryczne i błotniarki; do końca XIX wieku kompleks uzupełniono o wolnostojące objekty: buraczarni, parowozowni, budynku gazów sprężonych, budynku portierni i budynku kasy, a od strony szosy tj. od zachodu zrealizowano ogrodzenie, pełniące funkcje utylitarne i reprezentacyjne (w stylu neogotyckim).</p>	zaniedbany	<p>Krajowa Spółka Cukrowa S.A. Oddział Malbork</p>
1031. (21).	Sikorskiego nr 13	zespół cukrowni malborskiej	<p>rozbudowy i modernizacje z lat 1922/23, 1925/26 i 1927/28 oraz w latach 30- tych XX wieku wykonywane były przez firmy F. Schichaua z Elbląga oraz Främbis – Frendenburg (Świdnica, późniejsza Świdnicka Fabryka Urządzeń Przemysłowych);</p>	lata 20-te XX wieku / lata 30-te XX wieku	<p>w tych latach powstały m.in.: budynek suszarni (położony na południe od budynku surowni, połączony z nim nadwieszonym łącznikiem), budynek laboratorium (przylegający do suszarni od wschodu), budynek biur technicznych, budynek magazynu wyśrodków</p>	zaniedbany	<p>Krajowa Spółka Cukrowa S.A. Oddział Malbork</p>

			pozwoły one na zwiększenie mocy przerobowej zakładu do 1000 ton na dobę				
1032. (22).	Sikorskiego nr 13	budynek pomocniczy ochrony zakładu	budynek portierni w zespole cukrowni malborskiej	lata 90-te XIX wieku / 2011 r.	murowany, elewacje opracowane w cegle, skromny detal architektoniczny z cegły, od południa nadwieszony szczyt wsparty na metalowych kolumnach, dach kryty karpiówką / 2011 r.: remont – odnowienie elewacji	dobry	Krajowa Spółka Cukrowa S.A. Oddział Malbork
1033. (23).	Sikorskiego nr 13	budynek portierni	budynek bazy transportu i kasy w zespole cukrowni malborskiej	lata 90-te XIX wieku / 2011 r.	murowany, elewacje opracowane w cegle ze skromnym detałem architektonicznym z cegły, dach kryty papą / 1996 r.: dobudowa schodów zewnętrznych w elewacji szczytowej zachodniej / 2011 r.: remont – odnowienie elewacji	dobry	Krajowa Spółka Cukrowa S.A. Oddział Malbork
1034. (24).	Sikorskiego nr 13	ogrodzenie pełne (od strony ulicy Sikorskiego, na granicy zachodniej zespołu – odcinek północny)	ogrodzenie zespołu cukrowni malborskiej	koniec XIX wieku / lata 60-te XX wieku / 2011 r.	złożone z 10 przęseł, murowanych z cegły, od frontu lica opracowane w cegle, od strony zakładu tynkowane, między przęsłami smukłe słupki z tynkowanymi płycinami, obdaszki wyłożone dachówką ceramiczną	dobry	Krajowa Spółka Cukrowa S.A. Oddział Malbork
1035.	Sikorskiego nr 13	ogrodzenie	ogrodzenie zespołu	koniec	słupki zabytkowe:	dobry	Krajowa

(25).		kratownicowe z furtką i dwiema bramami (od strony ulicy Sikorskiego, na granicy zachodniej zespołu – odcinek północny)	cukrowni malborskiej	XIX wieku / lata 60-te XX wieku / 2011 r.	murowane z cegły z użyciem kształtek ceramicznych, tynkowane płyciny; przeszła metalowe – współczesne, poza zachowanym metalowym przęsłem furtki		Spółka Cukrowa S.A. Oddział Malbork
1036. (26).	Tczewska nr 9	budynek produkcyjny (nieużytkowany) i mieszkalny; Młyn „U Pawła”	Młyn w Kałdowie – <i>Mühle Kalthof</i>	1906 r. / lata 50,60-te XX wieku	murowany, elewacje opracowane w cegle ze skromnym detalem architektonicznym z cegły, częściowo (wtórnie) gładko otynkowane; dachy kryte holenderką, dachówka częściowo przełożona	zaniedbany	prywatna
1037. (27).	Wołyńska	stacja trafo		lata 30-te XX wieku	murowana, elewacje ceglane, dach kryty holenderką	dobry	państwowa
1038. (28).	Żeromskiego nr 32	budynek nieużytkowany	budynek administracyjny w zespole słodowni – <i>Malzfabrik A. Daum</i> ; zespół słodowni wybudowany przez browarnika z Sopotu Adolfa Dauma, w 1914 r. właścicielem był Fritz Daum; po 1945 r. słodownia należała do browaru elbląskiego, następnie do spółki Elbrewery Company;	1891 r.	murowany, elewacje opracowane w cegle licowej, bogaty detal architektoniczny z cegły i kształtek ceramicznych; ceramiczne pokrycie dachu	zaniedbany	prywatna TAL & Co. Management Warszawa

			po 2000 r. browar elbląski pozbył się nieruchomości, która stała się własnością komunalną; większą część zespołu rozebrano, a na jego miejscu powstał market Kaufland.				
--	--	--	--	--	--	--	--

**Wykaz obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków miasta Malborka.
IV. Kompozycje zieleni wysokiej (w tym zabytkowe cmentarze).**

L.P.	Adres	Obiekt	Dawna funkcja	Datowanie	Główne elementy kompozycji	Ocena stanu zachowania	Rodzaj własności
1039. (1).	17 Marca nr 20	skwer w kompleksie koszarowym nr 1662	skwer w zespole koszar 152 Pułku Piechoty (pierwszy batalion)	około 1903 – 1906 r.	prostokątny plac w narożniku północno – zachodnim zespołu, za budynkiem kasyna oficerskiego; zachowane alejki oraz luźna kompozycja zieleni wysokiej: lipy, klony i świerki, wiek drzew około 50-100 lat	dobry	państwowa
1040. (2).	17 Marca nr 32	teren przy Banku Spółdzielczym w Malborku	park przy siedzibie Łoży Masońskiej	2 połowa XIX wieku / 1997 r.	prostokątny plac na wschód od budynku, zagospodarowany w formie parkingu oraz parteru trawiastego; nasadzenia zieleni wysokiej: lipy, klony i jesiony w wieku 100 – 150 lat tworzące krótkie szpalery od południa i od zachodu oraz występujące pojedynczo	bardzo dobry	spółdzielcza Bank Spółdzielczy w Malborku
1041. (3).	500 Lecia nr 23	teren przy Domu Dziecka i Rodziny „Na Skarpie”	park przy schronisku młodzieżowym	2 połowa XIX wieku / 1925 rok	częściowo układ przestrzenny wzbogacony po 1945 roku o budowę boiska (od południa);	dobry	państwowa

		(plac zabaw, boisko sportowe)		/ po 1945 roku	komponowane nasadzenia zieleni wysokiej (lipy, klony, jesiony); częściowo ogrodzenie od strony wschodniej		
1042. (4).	500 Lecia nr 64	nieużytek	Cmentarz Baptystów; w tym samym czasie, gdy wybudowano kaplicę wyznaniową przy <i>Birkgasse</i> (obecnie ul. Jagiellońska) na potrzeby wspólnoty przekazany został teren pod cmentarz położony przy <i>Stuhmer Weg</i> ; pochówki od lat 20-tych XX wieku do 1954 r.	około 1910 – 1920 r.	działka o kształcie nieregularnego prostokąta o powierzchni 0,1850 ha, po zachodniej stronie ulicy 500 Lecia, dochodząca do skarpy nadhogackiej; we wnętrzu zwarty masyw zieleni, w tym nasadzenia komponowane: lipy, klony i robinie akacjowe w wieku od 50 do 100 lat	zaniedbany	komunalna
1043. (5).	500 Lecia 69 / 70	Cmentarz wojenny Wspólnoty Brytyjskiej	cmentarz wojenny żołnierzy z okresu I wojny światowej zwany popularnie „belgijskim”	1946 rok / 17 .11. 1960 rok	prostokątna w planie działka o powierzchni 2329 m ² , granice podkreślone ogrodzeniem z cegły z dodatkiem metalowych kratownic, przy ogrodzeniu od strony wewnętrznej strzyżone żywopłoty oraz pojedyncze nasadzenia zieleni wysokiej: robinie akacjowe oraz lipy; wewnątrz trawiasty	bardzo dobry	komunalna

					parter z pochówkami; nagrobki zaakcentowane wkopanymi w ziemię stelami, stele oddalone od siebie o 70 cm, poustawiane w rzędach, rzędy pogrupowane tak, że tworzą trzy kwatery		
1044. (6).	500 Lecia nr 71	Cmentarz żołnierzy Armii Czerwonej	część cmentarza żydowskiego	marzec 1948 roku / 1967-1968 r.	układ przestrzenny: podział na cztery kwatery, aleja główna, plac główny z monumentalnym pomnikiem autorstwa Edmunda Majkowskiego; ogrodzenie; nasadzenia zieleni wysokiej: od frontu starodrzew z nekropolii żydowskiej, przy pomniku świerki pospolite i białe oraz brzozy	dobry	komunalna
1045. (7).	500 Lecia (na północ od cmentarza żołnierzy Armii Czerwonej)	nieużytek	Cmentarz Żydowski – <i>Jüdischer Friedhof</i> ; powstała w 1813 r., gmina żydowska otrzymała w 1819 r. od władz miejskich plac we wsi miejskiej Hoppenbruch (Moczary) z przeznaczeniem na kirkut; cmentarz kilkakrotnie ulegał powiększeniu – w latach 1871, 1883, 1893 i 1927	1819 r.	prostokątna w planie parcela, nieużytek bez jakichkolwiek śladów dawnej kompozycji przestrzennej: nasadzeń, alei, kwater, nagrobków, ogrodzenia	zaniedbany	komunalna
1046. (8).	500 Lecia (na południe od	nieużytek	„Cmentarz Belgijski”	około 1920 roku	Trójkątna w planie parcela u zbiegu ulicy	zaniedbany	komunalna / państwowa

	cmentarza Wspólnoty Brytyjskiej)				500 Lecia i Mazowieckiej; złożona z pięciu działek ewidencyjnych (cztery są własnością komunalną; ukształtowanie terenu urozmaicone; jedynym śladem dawnego założenia sepulkralnego jest starodrzew: lipy, wiązy i klony w wieku od 80 do 150 lat		
1047. (9).	Armii Krajowej nr 68	park	Cmentarz Jerozolimski (ewangelicki) – St. <i>Jerusalemfriedhof</i>	XVI wiek / zamknięty w 1945 r.	duża parcela o powierzchni ponad 32 000 m ² , w przybliżeniu prostokątna, na terenie o pofałdowanej powierzchni; wewnątrz przecięte przez kilka alei, wydzielających cztery zasadnicze kwatery; nasadzenia zieleni wysokiej występują również częściowo wzdłuż granicy zachodniej i sporadycznie od południa, wiele drzew rośnie w środku kwater, dawniej akcentując pochówki, wśród nasadzeń spotykamy lipy, buki, klony, jesiony, dęby oraz drzewa iglaste; poza zielenią wysoką zachowały się również dwa granitowe głazy z datami 1914 i 1919 oraz fragmenty pochówków w formie tumb	zaniedbany	komunalna
1048. (10).	Bażyńskiego nr 1	ogród	park przydomowy	lata 20-te XX wieku	teren przy budynku mieszkalnym, nad skarpą nadnogacką; komponowane nasadzenia zieleni wysokiej, tworzące luźną kompozycję, zachowały się od	dobry	prywatna

					północy i północnego – zachodu, tworzą je: kasztanowce, lipy, sosny wejmutki, tuje, wiek drzew około 80 – 100 lat		
1049. (11).	Ciepła	park	cmentarz katolicki św. Jana; zajmował powierzchnię 8.324 m ² , występowało tu 250 mogił	zlikwidowany w 1976 roku / 1986 r.	trawiasty parter z nowymi alejkami, zachowany fragment muru, obrysy dwóch grobów; kompozycja zieleni wysokiej / 1986 r.: część cmentarza została zlikwidowana w związku z budową Alei Rodła	dobry	komunalna
1050. (12).	Curie – Skłodowskiej (na południe od budynku nr 11)	skwer / plac zabaw	park z placem zabaw przy budynku przedszkola	lata 20- te XX wieku	prostokątny plac z urządzeniami placu zabaw, charakter zabytkowy posiadają nasadzenia zieleni wysokiej: luźno nasadzone lipy i dwa platanowce, wiek drzew ok. 50 – 80 lat	dobry	komunalna
1051. (13).	Głowackiego nr 2	teren przy Szkole Podstawowej nr 2 (boisko sportowe)	park w zespole zajazdu <i>zum Bürgschlöchen</i>	4 ćwierć XIX wieku	trójkątna w planie parcela powstała w rozwidleniu ulic Głowackiego i Wejhera; większa część terenu zajęta przez partery trawiaste; kompozycje zieleni wysokiej od południa i zachodu: szpalery graniczne z lip, brzoź i klonów oraz altana z lip i klonów, wiek drzew około 100 – 150 lat; w południowej części boisko sportowe założone po 1945 roku	dobry	komunalna
1052. (14).	Jagiellońska nr 74	nieużytkowana nekropolia	cmentarz katolicki –	założony w 1904 roku;	parcela w kształcie trapezu między ul. Słowackiego (od	zaniedbany	komunalna

			<i>Katholischer Friedhof</i>	zamknięty w 1961 roku	zachodu) a Jagiellońską (od wschodu); dwie główne aleje obsadzone lipami wydzielające cztery kwatery; zieleń komponowana także na granicach (lipy, jesiony i klony w wieku 50 – 100 lat); w kwaterach nagrobki niemieckie i polskie, w większości bardzo zniszczone		
1053. (15).	Jagiellońska nr 94	skwer i boisko sportowe należące do Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego	park w zespole Seminarium Nauczycielskiego	4 ćwierć XIX wieku	prostokątna parcela położona na południe od budynku MOW z nową aranżacją (boisko sportowe, bieżnia, alejki); częściowo zachowane nasadzenia zieleni wysokiej: graniczne, punktowe i aleje (lipy, klony, dęby, jesiony, buki, modrzewie – wiek drzew około 80 – 150 lat)	dobry	państwowa
1054. (16).	Jagiellońska (na południe od budynku nr 79 A)	skwer	skwer		skwer u zbiegu Jagiellońskiej i Słowackiego; alejka o przebiegu wschód – zachód oraz luźno nasadzone lipy w wieku około 50 – 80 lat	dobry	komunalna
1055. (17).	Kościelna nr 5	cmentarz parafialny		lata 30- te XX wieku	zachowanych kilka nagrobków; ogólnie	dobry	kościelna

					układ przestrzenny przekształcony, urządzony w nowy sposób; zieleń wysoka zachowana tylko śladowo		
1056. (18).	Pomiędzy ul. Poczty Gdańskiej a Piłsudskiego	skwer	cmentarz św. Ducha; powierzchnia około 300 m ² , występowało tu 226 mogił	XIV – XV wiek / zlikwidowany w 1945 r. / 1963 r.	prostokątna parcela nowymi alejkami, zachowane szczątki muru, ślady kilku nagrobków; kompozycja zieleni wysokiej: głównie lipy i klony w wieku około 100 lat / ekshumacje dokonano w 1963 r., szczątki przeniesiono na Cmentarz Komunalny w Wielbarku	dobry	komunalna
1057. (19).	Rejon ulic Portowa (od zachodu) i Ciepła (od południa)	Park północny	Park miejski - <i>Stadtpark</i>	1914 r. / lata 20, 30-te XX wieku	układ przestrzenny częściowo zdekomponowany – powstanie ogródków działkowych, zniszczona mała architektura; nasadzenia i ciągi komunikacyjne (aleje, ścieżki) zachowane, ale słabo czytelne; zachowana zasadnicza część dawnych nasadzeń komponowanych: obok naturalnych zadrzewień nasadzenia jesionów,	dobry	komunalna

					lip, klonów, głogów, modrzewie, sosny, świerki oraz gatunki obcego pochodzenia: robinie białe, cyprysiki, kasztanowce, sosny czarne		
1058. (20).	Reymonta	skwer	<i>Bornplatz</i>	około 1900 r.	prostokątna parcela przecięta ukośną alejką, częściowo zachowane nasadzenia zieleni wysokiej przy granicach (jesiony i lipy w wieku ok. 50 – 100 lat); południowa część parku zawiera się w ramach obszaru zabytkowego	dobry	komunalna
1059. (21).	Słowackiego	teren przykościelny	cmentarz ewangelicki związany z kościołem p.w. św. Jerzego	XIV wiek / XVI wiek / 1985 r.	teren w kształcie trapezu ograniczony osiami ulic Słowackiego (od wschodu) i Armii Krajowej (od zachodu), podzielony budynkiem świątyni na dwie kwatery; w większości zachowane ogrodzenie z bramami; kilka epitafiów na murach i elewacjach kościoła; częściowo kompozycja zieleni wysokiej (jesiony, lipy i klony)	dobry	kościelna
1060. (22).	Struga (za domem nr 19)	teren nieużytkowany	park	2 ćwierć XX wieku	prostokątny placyk pomiędzy osiami ulic Struga i	dobry	prywatna

					Kochanowskiego, wzdłuż granic nasadzenia zieleni wysokiej: lipy i kasztanowce, drzewa w wieku około 60 – 80 lat		
1061. (23).	Wojska Polskiego	aleja	aleja związana z majątkiem ziemskim Piaski, Gut Sandhof, późniejszym majątkiem miejskim o nazwie „Conventzhof”	4 ćwierć XIX wieku	aleja prowadząca od ulicy Wojska Polskiego na północ, w kierunku budynku mieszkalnego nr 491, 13 kasztanowców, w tym 10 od strony zachodniej, wiek drzew około 80 – 150 lat	zaniedbana	komunalna
1062. (24).	Wojska Polskiego	teren rekreacyjny związany z Zespołem Szkół nr 2 w Malborku	cmentarz katolicki i cmentarz ewangelicki w Piaskach – <i>Sandhof</i> , wg planu Malborka ukazującego stan na 1940 r. cmentarz ewangelicki – <i>Evangelischer Friedhof Sandhof</i>	4 ćwierć XIX wieku	prostokątny w planie plac, częściowo urządzony jako plac zabaw; częściowo zachowana kompozycja zieleni wysokiej: nasadzenia graniczne i kilka drzew we wnętrzu; lipy i jesiony, wiek drzew ok. 80 – 150 lat	dobry	komunalna
1063. (25).	Zieleniecka nr 15	plac zabaw przy „Ogród Zabaw Pod Kasztanami”	plac przy szkole z kompozycją zieleni wykorzystująca starsze nasadzenia	okres międzywojenny	park przy budynku dawnej szkoły, teren obecnie użytkowany jako plac zabaw, w kompozycji zieleni wysokiej występują głównie kasztanowce	dobry	prywatna

Wykaz obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków miasta Malborka.

V. Miejsca pamięci (tablice, obeliski, pomniki).

L.P.	Adres	Obiekt	Dawna funkcja	Datowanie / ważniejsze przebudowy, modernizacje.	Materiał, technika	Ocena stanu zachowania	Rodzaj własności
1064. (1).	Stare Miasto działka ewidencyjna nr 153/1	pomnik z figurą NMP	Pomnik upamiętnił Plebiscyt z 1920 roku – w jego wyniku Malbork pozostał w granicach Niemiec; projekt powstał w pracowni berlińskiego rzeźbiarza Victora Heinricha Seiferta; na rozbudowanej kolumnie ze sztucznego kamienia stał rycerz Zakonu NMP; inskrypcja na kolumnie o treści: Dies Land / bleibt deutsch / 11 Juli 1920; uroczyste odsłonięcie odbyło się w 1922 roku; po 1945 roku pomnik został znacząco przekształcony – zdemontowano figurę rycerza zakonnego, zatarto inskrypcję na kolumnie, samą kolumnę skrócono (druga część znajduje się w ogrodzie parafialnym) i posadowiono na niej figurę NMP.	1922 r.	cokół na planie oktogonalny, trzyzęściowy – część dolna prosta, wyżej czasza w formie graniastosłupa, na niej granitowy podest o żłobkowanych krawędziach ścian bocznych; na podeście zachowany fragment kolumny (mniej więcej do ½ wysokości): baza w kształcie graniastosłupa o podstawie oktogonalnej, podtrzymująca trzon o cebulastej formie przechodzący w odcinek walca zwieńczony ośmiobocznym pierścieniem; trzon o kształcie walca ujęty fryzami arkadowymi, baza z zagłębionymi prostokątnymi płycinami o dekoracji ostrołukowych biforiów; na kolumnie figura NMP – pełny gipsowy odlew	dobry	kościelna

1065. (2).	Stare Miasto obok Ratusza; działka ewidencyjna nr 140/30	fontanna	Fontanna Kuszniak – <i>Schützenbrunnen</i> ; fontanna z figurą kuszniaka została ufundowana i postawiona w 1926 roku przez Malborskie Bractwo Strzeleckie mające swoją siedzibę w budynku przy obecnej ul. Grunwaldzkiej nr 9; fFakt ten upamiętniała inskrpcja na kolumnie o treści: „Schützenbrnnen / 1926”; było to związane z rocznicą założenia Malborka oraz powołania nowej Gildii Bractwa i nadaniu jej statutu i pieczęci; fontanna przetrwała okres walk o miasto w 1945 roku; pozbawiona figury prezentowała się jeszcze w dobrym stanie na początku lat 50-tych XX wieku.; kolumnę później zdementowano i została przejęta do zbiorów Muzeum Zamkowego.	1926 r. / 2010 – 2011 r.	zachowała się tylko granitowa misa, kamienny trzon jest przechowywany w Muzeum Zamkowym w Malborku, figura Kuszniaka (pełnoplastyczny metalowy odlew) – zaginęła; misa jest obecnie poddana pracom konserwatorskim – fontanna (częściowo) będzie zrekonstruowana (bez kolumny i figury) dzięki dotacji celowej przyznanej przez Burmistrza Miasta Malborka	bardzo dobry	komunalna
1066. (3).	500 Lecia nr 69/70	obelisk na cmentarzu wojennym Wspólnoty Brytyjskiej		1960 r.	obelisk usytuowany przy bramie głównej, w formie dużego wspornika, wykonany z ciosów piaskowca; ciosy prostokątne o wymiarach 80 x 56 cm; w górnej części trzy połączone ze sobą płyty inskrypcyjne, z	bardzo dobry	komunalna

					gruboziarnistego piaskowca, gładko oszlifowane; treść inskrypcji odnosi się do poległych		
1067. (4).	500 Lecia nr 69/70	krzyż – pomnik na cmentarzu wojennym Wspólnoty Brytyjskiej		1960 r.	pomnik w formie betonowego krzyża na cokole; cokół złożony z dwóch brył (podstawa i trzon) opartych na rzucie sześcioboków; na tym cokole około czterometrowy krzyż z metalowym mieczem od frontu; krzyż pomalowany na biało, brak inskrypcji	bardzo dobry	komunalna
1068. (5).	500 Lecia nr 71	pomnik / obelisk na cmentarzu żołnierzy Armii Czerwonej	autor: Edward Majkowski; P.S.P Warszawa	27.10.1967 r.	pomnik wzniesiony z ciosów piaskowca; monumentalny, w formie spłaszczonego prostopadłościanu, o wymiarach 480 x 160 x 800 cm; na płaszczyźnie frontowej trzy ceramiczne płyty płaskorzeźbione, w kolorze czerwonym, na nich przedstawienia ze scenami batalistycznymi; pod płytkami inskrypcje	dobry	komunalna
1069. (6).	Plac 3 Maja	pomnik żołnierzy Armii Radzieckiej	obelisk 152 Pułku Piechoty zaprojektował w roku 1925 Bernhard Schmid, pełniący w Malborku i regionie wiele ważnych funkcji (od 1902 roku konserwator zabytków Prus Zachodnich, od 1921 kierownik zarządu Zamku Krzyżackiego w Malborku, w latach 1903 – 1925 dyrektor malborskiego Urzędu Budowlanego); obelisk był poświęcony	1925 r. / 1965 r.	z dawnego miejsca pamięci zachowały się tylko fragmenty kamiennych murków; projekt po 1945 r.: betonowy postument z działem samobieźnym, na frontowej ścianie postumentu (od zachodu) metalowa tablica z gwiazdą pięcioramienną; kamienne murki	zaniedbany	komunalna

			<p>pamięci poległych i zaginionych żołnierzy pułku w czasie I wojny światowej. Pierwotna forma architektoniczna upamiętnienia oraz urządzenie terenu wokół niej, znane z fotografii archiwalnych, było zupełnie inne od obecnych; obelisk w niezmienionym kształcie przetrwał II wojnę, rozebrano go dopiero w końcu lat 50 – tych XX wieku; na jego miejscu powstało miejsce pamięci poświęcone żołnierzom Armii Czerwonej, wykonane wg projektu Zdzisława Białkowskiego w 1965 roku; jego głównym elementem jest działo samobieżne z okresu II wojny usytuowane na betonowym postumencie</p>		<p>okalające upamiętnienie, wyznaczające prostokątny plac; plac między kamiennymi murkami wyłożony betonowymi płytami od frontu dwa odcinki betonowego ogrodzenia z tablicami inskrypcyjnymi z piaskowca treść tablic: BOHATEROM CZERWONEJ ARMII / W XX ROCZNICĘ WYZWOLENIA / MIESZKAŃCY / MIASTA I POWIATU MALBORSKIEGO / MALBORK 17 MARCA 1965</p>		
1070. (7).	Sikorskiego	Pomnik żołnierzy Armii Radzieckiej		1945 r.	<p>obelisk betonowy, w formie czterech słupów, z których dwa środkowe – wyższe – zwieńczone są pięcioramienną gwiazdą; od frontu postument z tablicą inskrypcyjną o treści: BOHATEROM ARMII CZERWONEJ POLEGŁYM O WYZWOLENIE MALBORKA SPOŁECZEŃSTWO MIASTA MALBORKA 1945</p>	dobry	komunalna